

- za Odsjek za povijesne znanosti Akademije: 9 knjiga tvrdi uvez platno, restauracija 178 listova.
 - za Zavod za lingvistička istraživanja Akademije: 2 knjige tvrdi uvez platno.
- Ukupno su uvezane 33 knjige, restaurirano je 4 korice knjiga i 257 različitih listova, tiskane su 24 povelje, kaširano je 13 slika i izrađene su 2 kutije s poklopcem i 1 fascikl. Programске i radne zadatke obavila je E. Marojević.

Fotolaboratorij

U fotolaboratoriju Arhiva Hrvatske akademije u 2020. godini izrađivane su fotografije, reprodukcije rukopisa i fotografiranja dokumenata za Upravu Akademije, Arhiv i njegove korisnike, akademijine razrede, Knjižnicu Akademije, Strossmayerovu galeriju, te za potrebe akademijine izdavačke djelatnosti i za potrebe akademika.

Fotografirane su posljedice potresa za povijesno dokumentiranje toga događaja. Fotografirane su sve u potresu oštećene akademijine zgrade za potrebe izrade elaborata i projekata za njihovu obnovu. Ukupno je načinjeno oko 1200 snimaka.

Obavljeno je snimanje 30 događaja (znanstveni skupovi, razna primanja i predavanja) i digitalno obrađeno 1000 snimaka.

Za potrebe komemoracija akademika napravljeno je 5 fotografija velikog formata.

Za potrebe stranaka Arhiva obavljeno je 100 fotografiranja i digitalnih obrada snimaka.

Programske i radne zadatke obavio je Goran Kos.

KNJIŽNICA

Osoblje, organizacija rada, sudjelovanje na skupovima i suradnja s drugim ustanovama

Tijekom 2020. u Akademijinoj Knjižnici radilo je 14 knjižničara na neodređeno vrijeme te 1 na određeno vrijeme. Na neodređeno vrijeme radili su sljedeće knjižničarke/knjižničari: 1 knjižničarska savjetnica (mr.sc. Vedrana Juričić – v.d. upraviteljica Knjižnice do 31. Prosinca 2020.; od 1 siječnja 2021. v.d. upravitelj je dr.sc. Marinko Vuković), 4 više knjižničarke – Dina Mašina Delija, Kristina Polak Bobić, Tamara Runjak i Zrinka Vitković i 6 diplomiranih knjižničara – Nataša Daničić, Damir Horvat, Tomislav Kukulja, Hana Burek, Anja Tkalec i Jelena Prekrtić, 2 pomoćna knjižničara (Goran Matić i Željko Ovčariček), te 1 sistemski dipl. knjižničar Marko Tot. Elena Palčić radila je na određeno vrijeme od 1. siječnja 2020. do 31. prosinca 2020. na zamjeni za pomoćnu knjižničarku Ljiljanu Bugarin koja je čitave godine bila na bolovanju. Obavljala je i administrativne poslove u Znanstvenom vijeću za državnu upravu, pravosuđe i vladavinu prava, na okruglim stolovima Vijeća 52-59 i na transkripciji 52.-54. knjige u nakladničkom nizu Modernizacija prava.

Pojedini djelatnici sudjelovali su u radu povjerenstava i radnih tijela Hrvatskoga knjižničarskog društva (HKD): Dina Mašina Delija (potpredsjednica Odbora za nakladničku djelatnost, glavna urednica niza *Elektronička izdanja HKD-a*, članica Radne grupe za društvene medije; Tamara Runjak (članica Upravnog odbora Zagrebačkog knjižničarskog društva i delegat i članica organizacijskog odbora na 45. izbornoj Skupštine HKD-a, 7.-9.10.2020., te članica Komisije i zamjenica predsjednice Komisije za povijest knjige i knjižnica čija je članica i Z. Vitković); sastancima Matične službe za visokoškolske i specijalne knjižnice u NSK redovito su prisustvovali D. Horvat i M. Tot).

V.d. upraviteljica Vedrana Juričić dobitnica je Kukuljevićeve povelje, najvećeg priznanja i nagrade u knjižničarskoj struci koju dodjeljuje Hrvatsko knjižničarsko društvo.

Tijekom godine knjižničari su prisustvovali sljedećim domaćim skupovima, radionicama i predavanjima: 11. – 13. ožujka 2020. skup HERItage 2020, Opatija, postersko izlaganje Znameniti.hr – developing the cultural heritage metadata, poster izlaganje Anje Tkalec i J. Ferber Bogdan; 25. – 27. ožujka 2020.: 6. dani ICARUS Hrvatska, Rijeka, (odgođeno zbog pandemije), dovršeno i prijavljeno izlaganje A. Tkalec, J. Ferber-Bogdan, Ž. Trbušić Znameniti.hr i 3D budućnost; 7. – 10. listopada 2020., 45. skupština Hrvatskog knjižničarskog društva, NSK u Zagrebu: izlaganje Dine Mašina Delija Online aktivnosti hrvatskih narodnih knjižnica u uvjetima globalne pandemije; 15. – 16. listopada 2020.: Enciklopedika 2020 – dosezi i izazovi, izlaganje Anje Tkalec i J. Ferber Bogdan Znameniti.hr – razvoj tematskog metapodatkovnog portala; 22. – 25. Listopada 2020., Occupy Library 2020, Online edition, izlaganje Dine Mašina Delija Croatian public libraries during COVID-19 spring lockdown.

Knjižničari su prisustvovali brojnim online skupovima i webinarima: 15. siječnja 2020.: Time Machine – Big data of the past National Day Croatia (M. Tot, V. Juričić, A. Tkalec, J. Prekrtić); 20. siječnja 2020. LIBER Webinar: Open a GLAM Lab (M. Tot); 3. ožujka 2020. predstavljanje projekta „Uspostava integralnog sustava za upravljanje službenom dokumentacijom Republike Hrvatske“ i okrugli stol „Umjetna inteligencija u obradi teksta (M. Tot); 10. lipnja 2020., webinar Arhivi i društvo znanja, organiziraju ICARUS Hrvatska i Sveučilište u Zagrebu (A. Tkalec); 17. lipnja 2020.: Crossref, Participation Reports webinar, (K. Polak Bobić, M. Tot, A. Tkalec); 25. lipnja 2020.: webinar Optičko prepoznavanje znakova (OCR) u službi povećanja efikasnosti arhivskih procesa (M. Tot); 5. listopada 2020.: webinar Past, present and future of copyright & digital transformation - opportunities in the copyright in the Digital Single Market Directive (M. Tot); 16. listopada 2020.: Online događanje Kreativni građani u projektima kulturne baštine (u organizaciji Ureda za udruge Vlade RH i Ministarstva kulture i medija) i Virtualno vodstvo kroz Muzej vučedolske kulture (N. Daničić); 27. listopada 2020, 30. listopada 2020., 5. studenog 2020., 8. prosinca 2020., 11. prosinca 2020.: CSSU online tečaj Edukacija za primjenu Pravilnika za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima - osposobljavanje za primjenu prema modelu “edukacija edukatora” (K. Polak Bobić, T. Runjak, A. Tkalec, M. Tot, J. Prekrtić, D. Mašina Delija, Z. Vitković, N. Daničić); 3. studenog 2020. CSSU webinar Mentoriranje i praksa – izazovi i rješenja (M. Tot, E. Palčić); 3. studenog 2020. webinar What do we need to know about OA copyright publisher policies today? And what’s next for immediate OA? (M. Tot); 5. studenog 2020.: 2. stručni skup Ostvarimo potencijale knjižnica – interdisciplinarnost u provedbi programa, (Dina Mašina Delija); 10.11.2020.: webinar Crossref Annual Meeting & Board Election #CRLIVE20 (M. Tot, K. Polak Bobić); 24. studenog 2020.: webinar Using IIF to share, open and enrich your collections webinar, organised by LIBER’s Digital Humanities & Digital Cultural Heritage Working Group (M. Tot); 25. studenog 2020.: Digitalizacija u kulturi (D. Mašina Delija, K. Polak Bobić, M. Tot, Z. Vitković, T. Runjak); 25.11.2020.: DARIAH Annual Event 2020., workshop: Bibliographical Data Workflows (A. Tkalec); 25. studenog 2020.: How to get published (E. Palčić); 1. prosinca 2020.: Open Research at Taylor & Francis (E. Palčić); 18. prosinca 2020.: DARIAH DAY 2020. (A. Tkalec, V. Juričić).

Urednički radovi: 16. dani specijalnih i visokoškolskih knjižnica : zbornik radova, urednice Dina Mašina Delija i Kristina Kalanj, recenzija radova Kristina Polak Bobić (u pripremi).

Rad na prijavi projekta Rebuilding cultural networks based on eminent people of the joint past (Creative Europe - Culture, Cultural Cooperation Projects in the Western Balkans)

radile su Dina Mašina Delija, Anja Tkalec i Jelena Prekrtić pod vodstvom upraviteljice Arhiva za likovne umjetnosti HAZU Jasenke Ferber Bogdan. Projekt nije prošao.

Zbog pandemije koronavirusa posjeti Knjižnici bili su rijetki: 18. lipnja 2020. – vodstvo T. Runjaka studenata na praksi (obilazak knjižnice i trezora); 23. srpnja 2020. vodstvo grupe turista po knjižnici (M. Tot); 8. prosinca 2020. – posjet studenata povijesti FFZG-a, T. Runjak održala predavanje o povijesti Knjižnice HAZU i Zbirci starih i rijetkih knjiga.

Priredbe, izložbe, predavanja i radionice

Knjižnica je priredila izložbu u ulaznom hodniku *Gutenberg i Hrvati* s 10 postera i pratećim faksimilima, siječanj – listopad 2020. (T. Runjak).

U siječnju 2020. u Akademijinoj zgradi na Trgu Nikole Šubića Zrinskog 11 priređena je uobičajena izložba *Nakladnička djelatnost u 2019. godini* (katalog K. Polak Bobić, postav T. Kukulja). Anja Tkalec grafički je oblikovala poster i letak za tematski portal Znameniti.hr u kojem Knjižnica surađuje.

Hibridna programska platforma INDIGO za DiZbi.HAZU - knjižnični katalog i digitalni repozitorij

Knjižnica je u 2020. radila iznimno složene i brojne poslove uređivanja baze podataka za skupni katalog čitave Akademije.

Tijekom godine obavljeno je sljedeće: ukupno stvoreno novih zapisa u Indigu 5.345, od kojih je 2.355 s digitalnim objektima; ukupno stvoreno novih zapisa u Indigu za Središnju knjižnicu HAZU 2.892, od kojih je 696 s digitalnim objektima; kupno ispravljeno/promijenjeno 62.868 zapisa, od kojih je 26.450 s digitalnim objektima; ukupno ispravljeno/promijenjeno u Središnjoj knjižnici HAZU 31.962 zapisa, od kojih je 21.173 s digitalnim objektima; stvoreni koncepti 138.399, ispravljeni/promijenjeni koncepti 70.807; semantički obogaćeno ili nadopunjeno 33.046 zapisa za osobe, od kojih u Središnjoj knjižnici HAZU 22.487; dedupliciranih BIB zapisa 16.934; 11 objavljenih virtualnih zbirki; 31 rekatalogizirana AI serija; revizija Čitaonice 1.575 zapisa; kroz modul posudbe stvoreno tj. posuđeno/vraćeno 272 jedinice; stvorenih holdinga u Središnjoj knjižnici 3.036.

Intenzivno se radilo na deduplikaciji i semantičkom obogaćivanju zapisa iz normativne baze podataka o osobama. Identifikatori iz svjetskih i domaćih normativnih baza podataka za osobe - VIAF, ISNI, LC, DNB, CERL, Thesaurus.hr, NSK, CROLIST, online Hrvatski biografski leksikon i Hrvatska enciklopedija LZMK unošeni su u DiZbi.HAZU i oni će omogućiti povezivanje stranih i domaćih baza podataka putem imena i prezimena osobe kao pristupnice. Tijekom godine promijenjeno je 33.046 zapisa, od kojih je 32.172 semantički obogaćeno s identifikatorima VIAF, ISNI itd., a od tog broja je središnja Knjižnica napravila 22.486 zapisa. Na dan 22. prosinca 2020. normativna baza osoba brojima je 143.963 osobe. Na semantičkom obogaćivanju radili su T. Kukulja, Ž. Ovčariček te povremeno svi ostali katalogizatori.

Obavljani su poslovi prilagodbe metapodataka u sustavu Indigo u cilju njihova sređivanja i ispravnog prikaza na korisničkom sučelju. Detektirani su i riješavani problemi vezani za dodjelu DOI oznaka. Svakodnevno se radilo na ispravcima u bazama manjih knjižnica koje su migrirane u novi program, posebno detaljno s migriranim podacima iz knjižnica Jadranskog zavoda i Odsjeka za povijesne znanosti u Zagrebu. Radilo se na sređivanju i prikazu signatura, prikazu ikona i imenovanju labela u novom programu, sređivanje izgleda naljepnica za printanje s oznakom barkoda i signature te sređivanju virtualnih zbirki (Arhiv za likovne umjetnosti, Strossmayerova galerija, Hrvatski muzej medicine i farmacije, Odsjek

za povijest hrvatske književnosti). Na ovim je poslovima je posebno radila Anja Tkalec, uz vrlo aktivnu pomoć Jelene Prekrtić i Dine Mašina Delija te doslovno svakodnevnu pomoć informatičara iz tvrtke ArhivPro d.o.o.

U sklopu deduplikacije zapisa i sređivanje Akademijinih izdanja obavljeno je sljedeće: deduplikacija, pregledavanje i brisanje zapisa, preuzimanje, izrezivanje i ponovno slanje datoteka u sustav, ispravljanje nepravilno izrezanih članaka, zamjenjivanje datoteka u slučaju bolje kvalitete kod starijih profila, globalne promjene (*global change*) oko milijun metapodataka u bazi, izrada opsežne evidencije svih Akademijinih izdanja s problemima koje treba riješiti i rada na ispravicima starih zapisa (A. Tkalec, J. Prekrtić, K. Polak Bobić), evidencija promjene svih naslova Rada HAZU, priprema Akademijinih izdanja za objavu na društvenim mrežama/webu/mailu, itd. (A. Tkalec, D. Mašina Delija, J. Prekrtić, K. Polak Bobić, T. Rušnjak, H. Burek, D. Horvat, M. Tot, V. Juričić).

Na dan 22. Prosinca 2020. bibliografska baza podataka brojila je 286.771 bibliografskih zapisa te 1.667.092 normativnih zapisa o osobama, korporativnim tijelima, predmetnicama itd.

Glavni redaktor BIB baze svih 7 knjižnica bila je D. Mašina Delija.

Knjižnica je vodila web stranicu, Facebook profil (D. Mašina Delija) i Instagram (D. Mašina Delija i E. Palčić), te za DiZbi.HAZU Facebook i Twiter profil, a za tematski portal Znameniti.hr uz ove dvije društvene mreže i Instagram (M. Tot). V.d. upraviteljica V. Juričić odgovarala je na e-poštu knjižnice, a sistemski knjižničar M. Tot pratio je i odgovarao na elektroničku poštu korisnika repozitorija DiZbi.HAZU i tematskog portala *Znameniti.hr*. Održavao je računala u Knjižnici, obavljao jednostavnije popravke, ažurirao je postojeće softvere. Tijekom godine je izradio 4 backup kopije datoteka na serveru knjižnice. Za restart servera i veće kvarove opreme 10 puta je pozivan Akademijin sistem inženjer.

Sistemski knjižničar M. Tot obavljao je poslove sistem administratora virtualnog servera (VPS) dizbi.hazu.hr na SRCE-u te tehničke podrške za Crossref i dodjelu DOI oznaka.

Tijekom 2020. Akademijina je Knjižnica koordinirala rad repozitorija DiZbi.HAZU i sudjelovala u projektu Znameniti.hr o kojima se izvješćuje u posebnom poglavlju Ljetopisa *Digitalna zbirka HAZU*.

Stanje i sređivanje knjižnog fonda u ostalim Akademijinim jedinicama u Zagrebu i Hrvatskoj

Tkalec i J. Prekrtić obavile su edukaciju o računalnoj obradi u tri odsjeka Zavoda za povijest hrvatske književnosti, kazališta i glazbe te u Zavodu za znanstveni rad u Varaždinu. Odsjek za povijest hrvatskog kazališta započeo je intenzivno raditi na obradi knjiga (T. Skendrović, V. Budiščak). V. Juričić obavila je preliminarne razgovore o sređivanju knjižnica u dubrovačkom i riječkom Zavodu HAZU te u Zavodu za ornitologiju u Zagrebu.

Početkom prosinca 2020. provedeno je anketiranje Akademijinih jedinica elektroničkom poštom i tom prilikom su dobiveni sljedeći rezultati o količini njihovih neobrađenih knjiga i časopisa u dužnim metrima te aproksimaciji u svescima (1 m = 45 svezaka): sveukupno 4.118 dužnih metara odnosno 185.316 svezaka u 27 Akademijinih jedinica diljem Hrvatske (Bjelovar, Cavtat, Dubrovnik, Križevci, Osijek, Požega, Rijeka, Split, Trsteno, Varaždin, Vinkovci, Vukovar, Zagreb). Tablica s podacima se čuva na serveru Knjižnice u Zagrebu.

Potrebno je planirati postepeno sređivanje zbirki knjiga i časopisa u skupnom katalogu na hibridnoj platformi DiZbi.HAZU. Ni jedna od ovih jedinica nema stručno knjižnično osoblje te se očekuje da će obradu vršiti administrativno osoblje, zbog čega je razvijen modul ICA (Indigo Cataloging Assistant) za preuzimanje zapisa iz drugih sustava.

Akademijina izdanja

Tijekom 2020. katalogizirano je sveukupno 101 naslov novih Akademijinih izdanja (66 knjiga, 1 e-knjiga i 34 časopisa), 54 naslova izdanja objavljenih uz potporu Zaklade Akademije (38 knjiga i 16 časopisa) i 25 brojeva novina (Školske novine). Također je katalogizirano 1 sv. izdanja objavljenih pod pokroviteljstvom HAZU.

Dodijeljeno je 182 DOI oznaka.

N. Daničić radila je na sadržajnoj obradi Akademijinih izdanja.

Krajem godine sastavljen je Popis izdanja objavljenih u 2020. koji se redovito tiska kao prilog u Ljetopisu, a podaci se preuzimaju i u katalogu izložbe Akademijinih izdanja za 2020.

Katalogizaciju, inventarizaciju, tehničku obradu, DOI te održavanje i nadzor podataka Akademijinih izdanja, kao i tehničku obradu te komunikaciju s voditeljem i tehničkim urednicima Odjela za izdavačku djelatnost te izrada zapisa za web Odjela obavljala je viša knjižničarka K. Polak Bobić.

Izgradnja ukupnoga knjižničnog fonda i razmjena publikacija (u svescima)

U 2020. godini fond Knjižnice ukupno je povećan za sveukupno 772 svezaka knjiga i časopisa i to: 101 naslov Akademijinih izdanja (66 knjiga, 1 e-knjiga i 34 časopisa); 54 naslova izdanja objavljenih uz potporu Zaklade HAZU (38 knjiga i 16 časopisa); 1 izdanje pod pokroviteljstvom HAZU; 139 knjiga raznih izdavača; 407 svezaka časopisa, od toga su 194 sv. hrvatski časopisi; 70 sv. novina, od toga 25 naslova uz potporu Zaklade HAZU.

Za sve potrebe nabave knjiga i pretplate časopisa Knjižnica je imala na raspolaganju 8.450,00 kuna za čitavu godinu.

a) Razmjena

U razmjenu je poslano 135 knjiga hrvatskim institucijama. Monografska izdanja se ne šalju u inozemstvo ni zemaljskom poštom niti elektroničkim putem.

Razmjenom su dobivena 49 sv. knjiga te 317 časopisa.

b) Kupnja

U 2020. godini kupljeno je 15 knjiga.

U nedostatku sredstava u potpunosti je obustavljena pretplata na strane časopise. Poslove prijema časopisa radila je J. Prekrtić i E. Palčić.

c) Dar

Knjižnica je tijekom 2020. dobila na dar i obradila ukupno 75 svezaka knjiga (41 sv. darovali su akademici).

Obrada knjižničnog fonda

U 2020. godini izrađeno je sveukupno 5.345 novih bibliografskih kataložnih zapisa u novom programu INDIGO. Od tog broja 2.892 je izradila Knjižnica.

Na katalogizaciji novih knjiga radila je H. Burek, a novih časopisa J. Prekrtić i E. Palčić. K. Polak Bobić obrađivala je Akademijina izdanja, a T. Runjak staru knjigu. Nije se radilo na retrospektivnoj katalogizaciji. Sadržajno (klasifikacija i predmetna obrada) su obrađene 1450 knjige i 210 znanstvenih članaka. Na tom je poslu radila N. Daničić.

Hibridna bibliografska baza koja uključuje zapise za digitalne objekte i kataloge knjižnica sadržavala je na dan 22. prosinca 2020. 286.771 zapisa. Od tog broja je 195.734 zapisa koji se odnose na knjižni fond središnje Knjižnice.

Na dan 20. prosinca 2020. normativne datoteke sadržavale su sljedeći broj zapisa: sveukupno: 1.667.092 normativnih zapisa (143.963 zapisa za osobe – 2019: 141.641; 11.957 korporativnih tijela – 2019: 11.806; 14.994 općih pojmova – 2019: 14.886; 219.295 holding zapisa od čega 181.133 zapisa iz središnje Knjižnice – 2019: 216.199 itd. Formalnu obradu starih i rijetkih knjiga radila je T. Runjak i izradila/mijenjala 491 zapis.

Digitalizacija građe

Ukupna sredstva od 22.500 kuna dobivena od Ministarstva kulture (15.000 kn) i Ureda za kulturu Grada Zagreba (7.500 kn) nisu bila dovoljna da se digitalizira ukupno 20.300 stranica koliko je bilo predloženo za financiranje:

Od Grada Zagreba zatražena su sredstva za program: Digitalizacija zaštićene kulturne baštine - časopis *Forum* (1962. – 1965.), 37 svezaka (1962. – 1965.), ukupno 8.200 stranica. Digitalizirano je 5.374 stranice za iznos od 9.717,50 kuna. U pokrivanju troškova koji su nadišli dobiveni iznos od 7.500 kuna troškova sudjelovao je časopis *Forum*.

Od Ministarstva kulture zatražena su sredstva za program Digitalizacija nakladničkog niza Djela JAZU (1886-1969), 48 sv. objavljenih od 1886. do 1969, 12.100 str. Digitalizirano je 8.000 stranica za iznos od 15.000 kn, tj. 34 sveska (sv. 3-5, 7-8, 10, 11-1, 11-2, 14-16, 18-a, 19-30, 32-40).

Knjižnica je aktivno surađivala i koordinirala rad repozitorija DiZbi.HAZU te surađivala u projektu Znameniti.hr. Više u poglavlju o Digitalnoj zbirci HAZU, u ovome Ljetopisu.

Otpis, uvez i zaštita građe

Sredstvima MK u okviru prijavljenog programa restaurirana je 1 knjiga: inkunabula *Biblia Latina, Nürnberg, 1487.* (sign.: *Ink. II-2*). Sve konzervatorsko-restauratorske radove obavila je restauratorska radionica MK knjigovežnica i kartonaža d.o.o. (Voćarska 106, Zagreb). Radovi su izvršeni kvalitetno, u roku i po pravilima struke. Knjiga je vraćena Knjižnici HAZU 30. listopada 2020.

U nedostatku sredstava nisu se uvezivale ni knjige niti časopisi u redovnom fondu.

Barkodirano je 3517 svezak knjiga. U nedostatku financijskih izvora knjige se nisu zaštićivale magnetskom zaštitnom trakom.

Na poslovima u spremištu radio je pom. knjižničar Ž. Ovčariček, koji je također vodio urudžbeni zapisnik Knjižnice. Pom. knjižničar G. Matić radio je na info-pultu s korisnicima te na barkodiranju knjiga.

Uporaba Knjižnice i davanje obavijesti

Radno vrijeme Knjižnice za korisnike bilo je od ponedjeljka do petka od 9 do 15 sati. Knjižnica je do 20. prosinca 2020. imala 522 člana, od toga 12 novih koji su se po prvi puta upisali u knjižnicu. Knjižnicu je posjetilo 1022 korisnika, i to: 61 akademik, 450 interna, 363 vanjska, 75 studenata, 73 umirovljenik. Iz spremišta je doneseno 1197 svezaka časopisa i knjiga, 163 svezaka novina i 10 mikrofilmova, a izvan Knjižnice posuđeno je 148 knjiga.

O Akademiji i Akademijinim izdanjima i fondu općenito dano je sveukupno oko 500 složenih i jednostavnijih usmenih i telefonskih informacija te odgovora elektroničkom poštom.

Rad s korisnicima obavljali su svi dipl. i pomoćni knjižničari te v.d. upraviteljica Knjižnice.

Zbirka starih i rijetkih knjiga (trezor)

Za fond starih i rijetkih knjiga izrađeno je ukupno 491 zapisa za rekatalogizirane i novo-obradene knjige u trezoru te 624 holding zapisa (s poljima 316, 317 i 318 i provenijencija) i barkodovima za staru knjigu. Na tom je poslu radila je T. Runjak.

Trezorska zbirka je tijekom godine imala 43 korisnika, za koje se donijelo iz trezora 62 knjige. Iz trezora je donešeno ukupno 16 knjiga za snimanje i grupne posjete: 14.1.2020. HTV snimanje emisije s B. Marottijem (M. Sirišćević); 3.11.2020. snimanje TV priloga Matice hrvatske povodom Mjeseca hrvatske knjige – djelo Đure Ferića *Periegesis orae Rhaecusanae* (1803), R-637, za posjet studenata povijesti FFZG-a 12 knj. Odgovoreno je na 24 telefonska upita i 29 e-poštom.

Redovito su praćeni mikroklimatski uvjeti u trezoru te bilježena temperatura i vlaga. Stanje nije bilo zadovoljavajuće, zbog kvara mikroklimatskog sustava.

Besplatna distribucija Akademijinih izdanja

U svrhu besplatne distribucije Akademijinih izdanja članovima Akademije poslan je 1 popis s 19 naslova.

Akademija je darovala drugim institucijama 43 sv. Akademijinih izdanja.

Na poslu distribucije Akademijinih izdanja radio je T. Kukulja.

Knjižnični odbor

Iako se zbog pandemije koronavirusa Knjižnični odbor tijekom 2020. nije uživo sastajao, postojala je stalna suradnja s predsjednikom Knjižničnoga odbora akademikom Markom Pećinom. Bilo je mnogo tema o kojima je Knjižnica izvještavala ili se konzultirala s predsjednikom Odbora o čemu svjedoči živa prepiska elektroničkom poštom: posljedice potresa u Knjižnici; financiranje poslovanja Knjižnice i Digitalne zbirke HAZU; rad s korisnicima u uvjetima pandemije; izvješće o problemima s plijesni u podrumskom spremištu i trezoru Knjižnice; o poplavi zbog oštećenja dimnjaka i ljetnog nevremena u Zagrebu; o dokumentu *Obnova zgrada HAZU*; o smještaju djelatnika Odsjeka za povijesne znanosti i Arhiva HAZU u zgradi Knjižnice, o prijedlogu za nabavu računalne opreme itd. 21. svibnja 2020. v.d. upraviteljica je Odboru uputila kraće pisano izvješće o štetama nakon potresa, o useljenju Odsjeka za povijesne znanosti u zgradu Knjižnice, o nastavku implementacije novog softvera za knjižnično poslovanje *INDIGO*, o mikroklimatskim uvjetima u spremištu knjižnice u podrumu te o suradnji i zajedničkoj prijavi EU projekta iz programa *Creative Europe* Knjižnice i Arhiva za likovne umjetnosti.

Dana 22. ožujka 2020. u Zagrebu se dogodio razoran potres i tom prilikom je zgrada Knjižnice oštećena (popucani zidovi, mjestimično otpala žbuka i rasvjetna tijela, oštećen krov, dimnjaci i staklene piramide iznad oba predvorja Velikoj dvorani). Knjižni fond nije stradao. Krajem travnja 2020., kad je prestao „lockdown“ zbog pandemije, svi knjižničari su tjedan dana sređivali i kompletno očistili sve prostore knjižnice.

DIGITALNA ZBIRKA HRVATSKE AKADEMIJE ZNANOSTI I UMJETNOSTI (DIZBI.HAZU)

U radu na hibridnoj platformi *DiZbi.HAZU* za digitalni repozitorij i središnji Akademijin knjižnični katalog tijekom 2020. sudjelovalo je 19 Akademijinih jedinica: Arhiv za likovne umjetnosti, Gliptoteka, Hrvatski muzej arhitekture, Knjižnica, Odsjek za etnologiju, tri jedinice Zavoda za povijest hrvatske književnosti, kazališta i glazbe: Odsjek za povijest hrvatskog kazališta, Odsjek za povijest hrvatske književnosti, Odsjek za povijest hrvatske glazbe, *Strossmayerova galerija starih majstora*, *Jadranski zavod*, Odsjek za povijest medicinskih znanosti, *Zavod za znanstveni rad u Varaždinu*, *Zavod za znanstveni i umjetnički rad u Osijeku*, *Hrvatski muzej medicine i farmacije*, *Kabinet grafike*, *Zavod za znanstvenoistraživa-*

vački i umjetnički rad u Bjelovaru i Zavod za povijesne znanosti u Zadru, Zavod za povijesne znanosti u Zagrebu i Zavod za paleontologiju i geologiju kvartara u Zagrebu.

Hibridna platforma DiZbi.HAZU jedina je takva programska platforma u Hrvatskoj. Ni jedna druga znanstvena niti kulturna institucija nema zajednički programski sustav za knjižnični katalog i digitalni repozitorij. Nakon implementacije DiZbi.HAZU krajem 2019. Knjižnica je tijekom čitave 2020. imala puno posla oko sređivanja migriranih podataka, deduplikacije istih zapisa iz digitalnog repozitorija i importiranog kataloga središnje Knjižnice te oko semantičkog obogaćivanja. Te poslove su obavljali uglavnom knjižničari središnje Knjižnice. Svakodnevno su kontaktirali tvrtku ArhivPro d.o.o. i surađivali na sređivanju slojevite strukture platforme. Radilo se na doradivanju, ispravicima, deduplikaciji bibliografskih zapisa, profila za unos podataka za knjižničnu građu (knjige, serije, časopise i članke), na ispravicima bibliografskih i normativnih zapisa, na deduplikaciji i semantičkom obogaćivanju zapisa o osobama. Na ovim zadacima najviše su radili Akademijini knjižničari iz središnje Knjižnice. U dijelu redakture vlastitih knjižničnih zapisa uključili su se knjižničari iz Odsjeka za povijesne znanosti u Zagrebu i Jadranskog zavoda. Svi poslovi su detaljnije opisani u poglavlju o Knjižnici u ovom broju Ljetopisa.

Broj korisnika Digitalne zbirke HAZU je udvostručen: 70.624 (2019: 34.000) pregledalo je 740.736 stranica (2019: 753.000). 24.585 korisnika dolazi iz hrvatskog govornog područja, a tek nešto manji broj s engleskog – 22.919 korisnika. Najviše se pristupalo Rječniku hrvatskoga ili srpskog jezika, svescima zadarskih Radova, te povijesnim izvorima objedinjenim u Monumenta spectantia historiam Slavorum meridionalium i Diplomatičkom zborniku.

Zbog pandemije koronavirusa i potresa u ožujku 2020. održala se samo jedna edukativna radionica za korisnike Upoznavanje s Digitalnom zbirkom HAZU. Iz istih se razloga nisu održavali mjesečni sastanci DiZbi.HAZU tima u širem sastavu. Tijekom čitave godine knjižničari su u užem sastavu svakodnevno razmatrali i testirali faze razvoja platforme INDIGO te rješavali pitanja unosa metapodataka.

Broj zapisa na platformi DiZbi.HAZU s danom 22. prosinca 2020.:

Bibliografska baza: 286.771 (2019: 300.617) bibliografskih zapisa, od toga 40.583 (2019: 36.620) zapisa s digitalnim objektima - knjige, članci i zasebni objekti (umj. slike, fotografije, mikrofilmovi, kazališne cedulje, rukopisi itd.). Deduplicirano je 13.846 zapisa.

Normativne baze: 1.667.092 normativnih zapisa (143.963 zapisa za osobe – 2019: 141.641; 11.957 korporativnih tijela – 2019: 11.806; 14.994 općih pojmova – 2019: 14.886; 219.295 holding zapisa od čega 181.133 zapisa iz središnje Knjižnice – 2019: 216.199 itd. U sustavu je pohranjeno više od 4,5 milijuna datoteka ukupne veličine oko 1,5 TB (korisničkih kopija koje su pripremljene za Internet). Na virtualnom serveru na SRCU čuvaju se master datoteke.

Na platformi je objavljeno šest virtualnih izložbi: Pablo Picasso; I. svjetski rat; Od tvornice do muzeja – Gliptoteka HAZU; Salon Ullrich – prva zagrebačka privatna galerija; The Strossmayer Gallery – Museo Correr 1942 Exchange; UNESCO-vi spomenici u Gliptoteci.

Financiranje: ukupno 119.000 kn (za digitalizaciju 39.000 kn, metapodatkovne migracije 20.000 i za godišnje održavanje digitalnog repozitorija 60.000 kn).

HAZU: godišnje održavanje 60.000 kn

Ministarstvo kulture RH – 35.000 kn: 15.000 kn (Knjižnica: za program Digitalizacija nakladničkog niza Djela JAZU (1886-1969), 37 svezaka (1962-1965); 20.000 kn (za program Arhiva za likovne umjetnosti Integracija metapodatkovnih sustava Arhiva za likovne umjetnosti HAZU)

Gradski ured za obrazovanje, kulturu i sport Grada Zagreba – 16.000 kn: 7.500 kn (Knjižnica: Digitalizacija zaštićene kulturne baštine - časopis Forum (1962-1965), 37 svezaka, 1962-1965); 3.500 kn (Arhiv za likovne umjetnosti: Digitalizacija skripte Plastička anatomija Rudolfa Valdeca i Bele Čikoša Sesije); 5.000 kn (Odsjek za povijest hrvatskog kazališta: Digitalizacija kazališnih cedulja Hrvatskoga narodnog kazališta u Zagrebu (1915.-1918)

Zaklada HAZU – 8.000 kn: 4.000 kn (Odsjek za povijest hrvatskog kazališta); 4.000 kn (Knjižnica). Sredstva su odobrena u studenom 2021. te će se utrošiti tijekom 2021.g.

Vlastitom opremom digitalizirao je Odsjek za povijest hrvatske književnosti: 2.348 stranica

Ukupno digitalizirano u 2020.: 24.344 stranica (20.300 Knjižnica; 292 stranica Arhiv za likovne umjetnosti, 1404 Odsjek za povijest hrvatskog kazališta, 2.348 Odsjek za povijest hrvatske književnosti).

Opis poslova po Akademijinim jedinicama

Akademijine jedinice koje surađuju u DiZbi.HAZU izvijestile su o svojem radu u 2020. godini sljedeće:

Arhiv za likovne umjetnosti

U digitalnoj su zbirci sređivani postojeći normativni zapisi, izvršena je deduplikacija većeg broja dvostrukih zapisa nastalih importiranjem dviju normativa (Arhiva za likovne umjetnosti i Knjižnice). Uređeni su i obogaćeni metapodaci normativnih zapisa osoba, akademika Razreda za likovne umjetnosti. Na portalu je osnovana i nova virtualna zbirka Ostavština Kršnjavi. Započeta je digitalizacija i objava pojedinih fotografija iz Fototeke Kabineta za arhitekturu i urbanizam. U sklopu sudjelovanja na projektu Znameniti.hr, Arhiv za likovne umjetnosti digitalizirao je i postavio na DiZbi građu vezanu uz obitelj Ehrlich – arhitekta Huga Ehrlicha, slikarice Marte Ehrlich Tompa i njezinog supruga slikara Kamila Tompe (Ostavština Marte Ehrlich, Zbirka kataloga – 141 digitalni preslik).

Sredstvima Ministarstva kulture izvršena je migracija metapodatkovnog sustava Arhiva za likovne umjetnosti iz lokalne verzije u Accessu i Excelu na objedinjenu INDIGO platformu.

Arhiv za likovne umjetnosti djelovao je kao koordinator suradnje Digitalne zbirke HAZU i Getty Research Portala.

Hrvatski muzej arhitekture

U 2020. planiran je unos cjelovite mikrofilmirane građe iz fundusa Hrvatskog muzeja arhitekture u Digitalnu zbirku (DiZbi.HAZU) u cilju postizanja veće dostupnosti građe korisnicima, bez fizičke manipulacije samim nacrtima, što ujedno predstavlja i zaštitu krhkih nacrti od daljnjih oštećenja i propadanja. U tu svrhu, djelatnica Hrvatskog muzeja arhitekture Ana-Marija Zubović prisustvovala je 5. studenoga 2020. radionici i stručnim konzultacijama Marka Tota, knjižničara Knjižnice HAZU o načinu unosa mikrofilmirane građe u DiZbi.HAZU. Nažalost, uslijed ograničenja vezanih uz epidemiju COVID-19, priprema građe (skeniranje 24 registratora s popisima) trenutačno je obustavljena.

Nastavno na izvještaj Jasenke Ferber Bogdan, upraviteljice Arhiva za likovne umjetnosti Kabineta za arhitekturu i urbanizam HAZU, proces agregiranja metapodataka na Getty Research Portal uspješno je dovršen, te se od sada ondje nalaze podaci i linkovi na odabrana izdanja HAZU iz Digitalne zbirke. U ovom trenutku na Portalu se nalazi 562 zapisa iz repozitorija DiZbi.HAZU, od čega sedam izdanja Hrvatskog muzeja arhitekture HAZU, kako slijedi: 1. *Zdravko Bregovac – arhiv arhitekta* (katalog izložbe; ur. Andrija Mutnjaković; predg. An-

drija Mutnjaković; autorica teksta: Ivana Nikšić Olujić), Hrvatski muzej arhitekture HAZU, Zagreb, 2015.; 2. Dubravka Kisić, *Škola narodnog zdravlja Andrija Štampar 1926.-1939.* (ur. Andrija Mutnjaković), Hrvatski muzej arhitekture HAZU, Zagreb, 2014.; 3. Tamara Bjažić Klarin, *Ernest Weissmann. Društveno angažirana arhitektura 1926.-1939. / Socially Engaged Architecture 1926-1939* (znanstvena monografija; ur. A. Mutnjaković; predg. Andrija Mutnjaković i Ákos Moravánszky), Hrvatski muzej arhitekture HAZU, Zagreb, 2015. (dotisak 2019.); 4. Iva Ceraj, *Bernardo Bernardi. Dizajnersko djelo arhitekta 1951.-1985. / The Design Work of an Architect 1951-1985* (znanstvena monografija; ur. Andrija Mutnjaković; predg. Andrija Mutnjaković, Željka Čorak, zajednički predg. veleposlanika Nordijskih zemalja u Hrvatskoj), Hrvatski muzej arhitekture HAZU, 2015.; 5. *Franjo Zvonimir Tišina – arhiv arhitekta* (katalog izložbe; ur. Andrija Mutnjaković; predg. Andrija Mutnjaković; autori tekstova: Boris Podrecca, Aleksander Laslo, Vera Grimer, Feđa Vukić, Dubravka Kisić), Hrvatski muzej arhitekture HAZU, Zagreb, 2017.; 6. *Hrvatski muzej arhitekture / Croatian Museum of Architecture* (obljetnička monografija; ur. Andrija Mutnjaković; autori uvodnika: Zvonko Kusić, Andrija Mutnjaković, Velimir Neidhardt; autori tekstova: Borka Bobovec, Iva Ceraj, Dubravka Kisić, Marina Smokvina; suradnici: Tamara Bjažić Klarin, Ana Kršinić Lozica, Maja Kućan, Ivana Nikšić Olujić, Ana-Marija Zubović), Hrvatski muzej arhitekture HAZU, Zagreb, 2018.; 7. *Budimir Pervan – iz arhiva arhitekta* (katalog izložbe; ur. Andrija Mutnjaković, Borka Bobovec; autori tekstova: Andrija Mutnjaković, Tonko Maroević, Dinako Kovačić, Borka Bobovec, Robert Plejić, Ivan Šimunović, Antun Šatara; tekstovi kataloških cjelina: Borka Bobovec, Iva Ceraj, Maja Kućan, Mateja Moser, Laura Naranda), Hrvatski muzej arhitekture HAZU, Zagreb, 2019.

Hrvatski muzej medicine i farmacije

Pripremljena je za objavu digitalna zbirka medicinskih crteža iz Otorinolaringološke zbirke Hrvatskog muzeja medicine i farmacije, koja je preuzeta od Medicinskog fakulteta, a potječe iz ORL klinike Šalata: kataloška obrada: 92 muzejska predmeta; dopisna suradnja s prof. dr. sc. Rankom Mladinom, otorinolaringologom, koji je ispravio i dopunio naslove i opise crteža; unos digitalnih datoteka i metapodataka na platformi Indigo, u programu za Digitalne zbirke HAZU; pisanje uvodnog opisa virtualne zbirke *Medicinski crteži* i objava na portalu DiZbi.HAZU 23. travnja 2020.

Dopunjeni su podatci u DiZbi.HAZU o fotografijama zagrebačke stambene bijede 1924. iz Zbirke Vladimira Čepulića koje su prenesene iz Odsjeka za povijest medicinskih znanosti u Zbirku fotografija Hrvatskog muzeja medicine i farmacije (8 fotografija). Uneseni su metapodatci i postavljene digitalne datoteke za još 5 fotografija iz ciklusa zagrebačke stambene bijede 1924. koje se nalaze u Zbirci fotografija HMMF HAZU.

Jadranski zavod

Knjižnica Jadranskog zavoda je u DIZBI-katalogu nastavila s pregledavanjem prethodno migriranih zapisa iz stare aplikacije. Vršene su korekcije na svim onim jedinicama gdje je to bilo potrebno, u skladu s novom platformom. Obavljen je i unos podataka za novonabavljene publikacije.

Također je nastavljen unos u repozitorij DiZbi.HAZU, za posebnu zbirku *Vladimir-Duro Degan – zbirka knjiga i članaka*, gdje se, osim bibliografskih podataka dodaju i tekstovi obrađenih radova.

Odsjek za etnologiju

Klementina Batina, stručna savjetnica Odsjeka za etnologiju, sudjelovala je na projektu digitalizacije građe o znamenitim obiteljima na portalu Znameniti.hr koji je realiziran u 2020. godini temeljem odobrenog programa javnih potreba u kulturi Republike Hrvatske. K. Batina je obradila i upisala metapodatke za osobu Branimir Gušić iz fonda NZ ONŽO (23 dijapozitiva na staklu snimljenih 1963. godine na o. Mljetu etnološke tematike).

Odsjek za povijest hrvatskog kazališta

Digitalizacija muzejsko-kazališne zbirke: digitalizirana Zbirka kazališnih cedulja objavljena je kao posebna zbirka u Europeani <https://pro.europeana.eu/post/the-playbills-of-the-croatian-national-theatre-in-zagreb>.

Unosom metapodataka za kazališne cedulje zaključno do 31. prosinca 1918., koje su objavljene na www.dizbi.hr završen je predviđeni program digitalizacije kazališnih cedulja Hrvatskoga narodnog kazališta, Zagreb od Demetrovih dobrovoljaca i Domorodnoga teatralnog društva 1840., te od početka kontinuiranog djelovanja Hrvatskoga narodnog kazališta 1860. do kraja 1918.

Odsjek za povijest hrvatske književnosti

U 2020. Odsjek za povijest hrvatske književnosti digitalizirao je, obradio i objavio u sklopu Digitalne zbirke 2.348 stranica arhivskoga gradiva fonda Ivan Goran Kovačić. Digitalizirani dio sastoji se od Goranovih rukopisa, bilješki i marginalija te se očekuje nastavak digitalizacije korespondencije, fotografija i objavljenih djela. Za potrebe digitalizacije Odsjek je koristio vlastitu opremu i ljudske resurse.

Sudjelovanje u nacionalnim projektima i međunarodna suradnja

Knjižnica, Arhiv za likovne umjetnosti te Odsjek za povijest hrvatske književnosti surađivali su na projektu Tematski portal Znameniti.hr, kojim od studenoga 2019. koordinira dr.sc. Koraljka Kuzman Šlogar iz Instituta za etnologiju i folkloristiku, Zagreb.

Iz sredstava Ministarstva kulture RH za program Znamenite obitelji agregirano je sljedeće: Knjižnica - 349 zapisa (2125 stranica) o obiteljima Drašković, Zrinski, Vojnović, Deželić, Mažuranić, Radić, Gušić, Ehrlich; Arhiv za likovne umjetnosti 70 zapisa (141 stranica) o obitelji Ehrlich i Tompa. Agregaciju je obavila mag. knjižničarstva Anja Tkalec, po prvi puta iz modula za agregaciju koji je razvijen u sustavu INDIGO.

U 2020. je po drugi put nakon 2017. ostvarena suradnja između Hrvatske akademije i Getty Instituta: na Getty Research Portal agregirani su metapodaci izdanja vezanih uz tekstone o likovnoj umjetnosti, koja se nalaze u otvorenom pristupu na DiZbi-ju. U ovom su trenutku na Getty Portalu prisutni metapodaci 562 zapisa s poveznicama na Akademijinu Digitalnu zbirku. Posao obavila Jasenka Ferber Bogdan iz Arhiva za likovne umjetnosti.

ARBORETUM TRSTENO

Organizacija jedinice

Arboretum Trsteno u Trstenom kraj Dubrovnika na svojoj površini od 25,61 hektara objedinjuje nekoliko različitih cjelina: povijesni renesansni perivoj s ljetnikovcem Gučetić-Gozze, romantičarski perivoj na Drvarici, zbirku kultiviranog drveća i grmlja, povijesni